

YER ALTI DOĞAL GAZ DEPOLAMA ŞİRKETLERİ İÇİN TARİFE HESAPLAMA USUL VE ESASLARI

Ahmet ÖZKAYA

Enerji Uzmanı

Tarifeler Dairesi Başkanlığı

Sunum İçeriđi

Depolama Tarifesi ve Hukuki Dayanak

Depolama Usul ve Esasları İle Oluşan Yeni Durum

Tarife Belirleme Sureci

Yatırım Bileşeni (CAPEX)

İşletme Gideri Bileşeni (OPEX)

Kapasite ve Depolama Bedelleri

Soru-Cevap

4646 sayılı Kanunda Tanımlanan Tarife Türleri

1)	Bağlantı tarifeleri
2)	Perakende satış tarifesi
3)	İletim ve sevkiyat kontrolüne ait tarifeler
4)	Depolama tarifesi
5)	Toptan satış tarifesi

Depolama Tarifesine İlişkin Mevzuat

4646 Sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu (Madde 11/2/5)

«Depolama tarifeleri depolamacı şirketler ile depolama hizmeti alan tüzel kişiler arasında **serbestçe belirlenir.**»

4628 Sayılı EPDK'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun (Madde 5A/1/f)

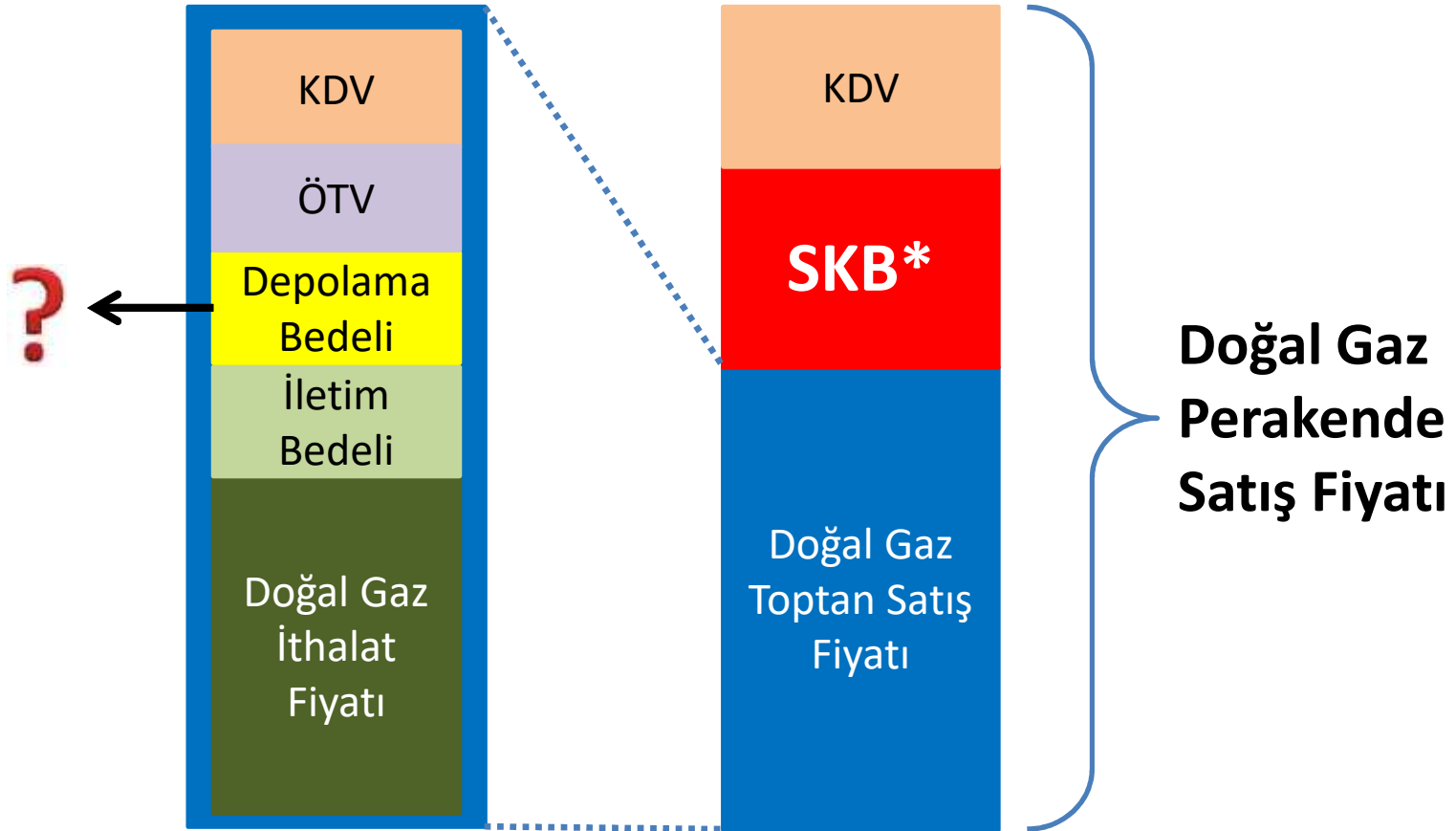
«Doğal gaz piyasası içerisinde rekabetin hiç veya yeterince oluşmadığı alanlarda, fiyat ve tarife teşekkülüne ilişkin usul ve esasları düzenlemek.»

Doğal Gaz Piyasası Tarifeler Yönetmeliği (Madde 13)

«Depolama tarifesi, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ile yer altı doğal gaz depolama hizmeti karşılığında oluşan ve depolama şirketi tarafından depolama hizmeti verilen tüzel kişiye tahakkuk ettirilen bedeller ile bu bedellerin uygulanmasına ilişkin hüküm ve şartlardan oluşur.»

«Depolama tarifeleri, **ülkedeki depolama kapasitesi yeterli seviyeye ulaşincaya kadar Kurul tarafından belirlenebilir.** Bu durumda tarifeler, Kurul tarafından belirlenen usul ve esaslar ile KUE hükümleri kapsamında tespit edilir.»

Doğal Gaz Fiyatı Bileşenleri

* Birim Hizmet ve Amortisman Bedeli/Taşıma Bedeli/Sistem Kullanım Bedeli

Depolama Usul ve Esaslarının Belirlenmesi Süreci

20/3/2014 tarihli ve 4928 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen Doğal Gaz Depolama Şirketleri İçin Tarife Hesaplama Usul ve Esasları.

(MÜLGA)

01/12/2016 tarihli ve 6631 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen Sıvılaştırılmış Doğal Gaz Depolama Şirketleri İçin Tarife Hesaplama Usul ve Esasları.

23/3/2017 tarihli ve 6990 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen Yer Altı Doğal Gaz Depolama Şirketleri İçin Tarife Hesaplama Usul ve Esasları.

Yer Altı Depolama Usul ve Esaslarının Genel Esasları

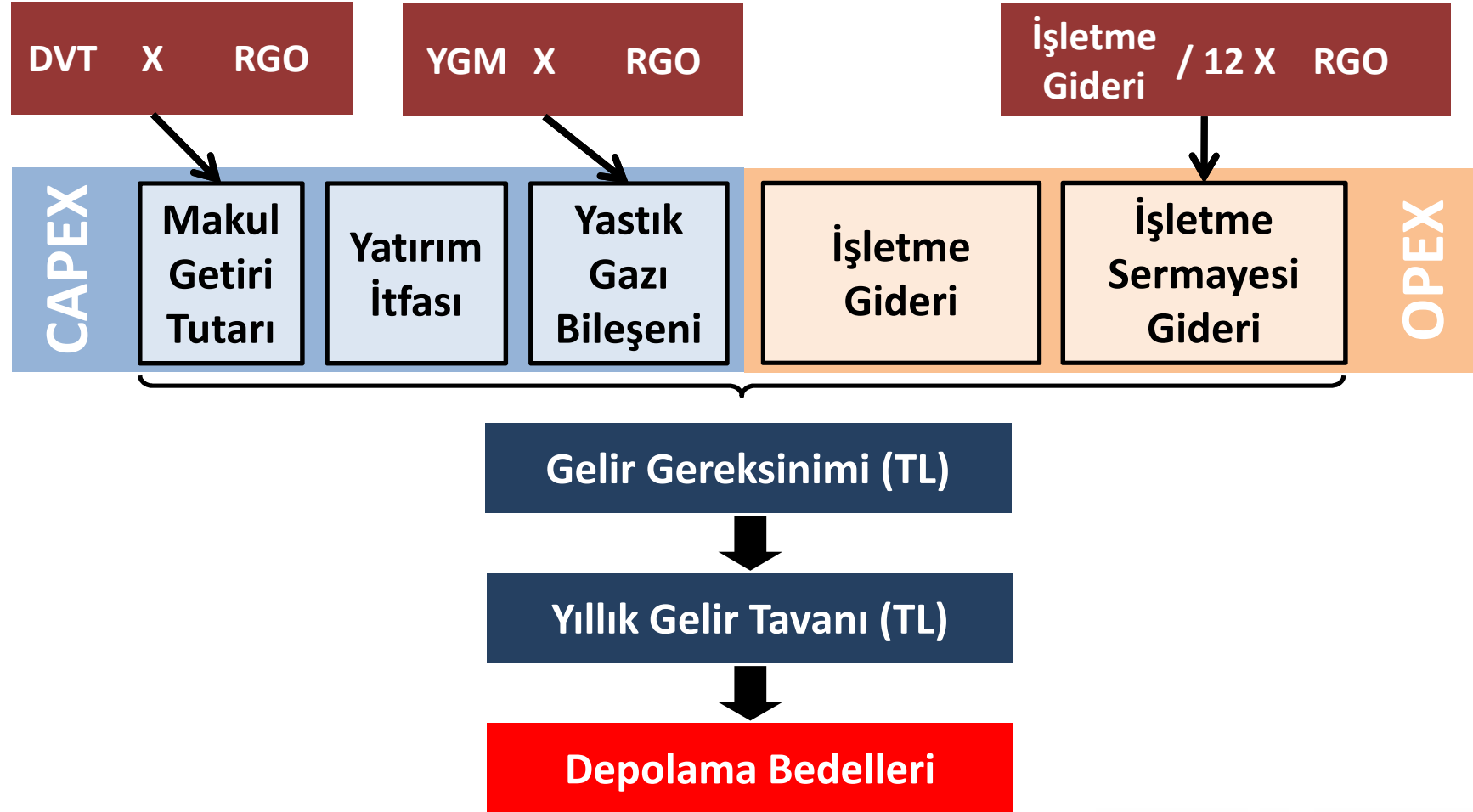
- **Gelir tavanı** yöntemine göre belirlenir.
- Tarife hesaplamalarının başlatılabilmesi için **fiziki yatırımının** tamamlanmış ya da tamamlanmak üzere olması gerekmektedir.
- Gelir tavanının hangi birim bedeller yoluyla karşılanacağı **Yöntem Bildiriminde** tanımlanır.
- Tarife uygulama döneminin süresi **1 yıldan kısa 10 yıldan uzun olmamak** üzere, şirket talebi de dikkate alınarak Kurul tarafından belirlenir.
- Kurul tarafından onaylanan depolama tarifelerinde, yer altı depolama şirketi tarafından indirim yapılması halinde, söz konusu indirimlerin etkisi gelir farkı hesaplamalarında dikkate alınmaz.

Tarife Belirleme Süreci

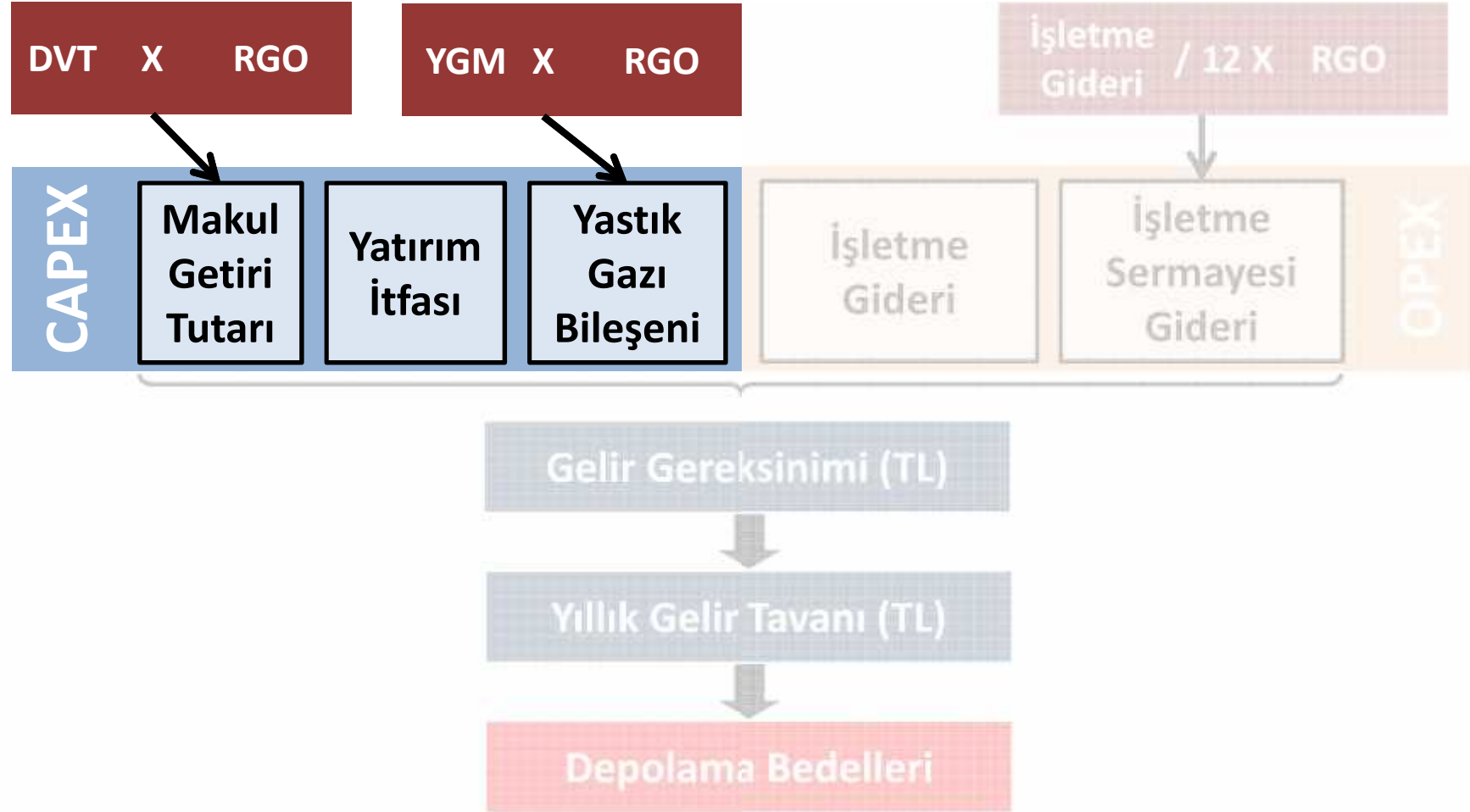

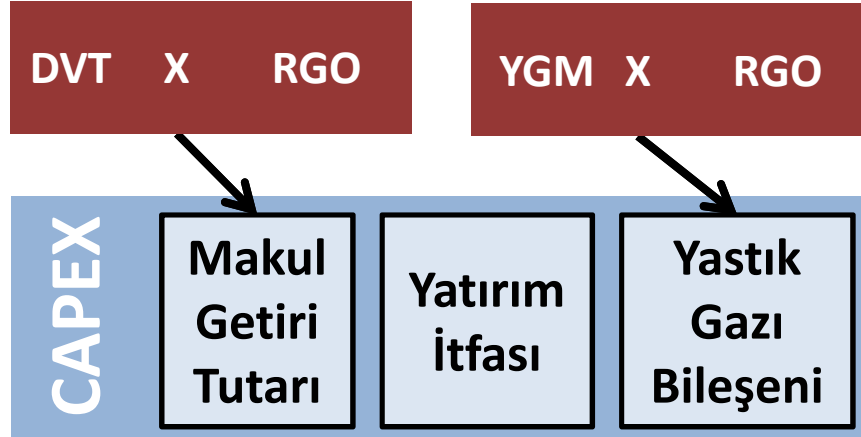
Tarife Belirleme Süreci

Tarife Belirleme Süreci (CAPEX)

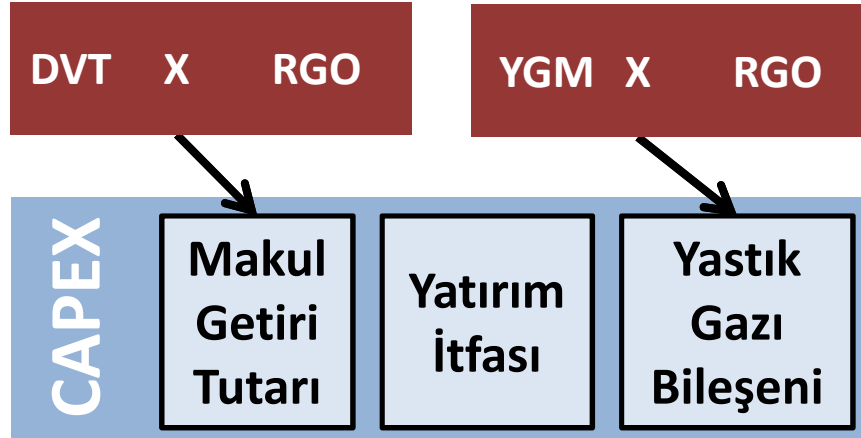
Tarife Belirleme Süreci (CAPEX)

Temel İlkeler:

1. Tesis yatırımları Kurul tarafından analiz edilerek kabul edilir.
2. Depolama faaliyetinin yürütülmesi için zorunlu olan tesis harici varlıklar (bina, taşıt, yazılım gibi) da NDYH olarak kabul edilir.
3. Yer altı depolama tesisinin devreye alınması sonrasında oluşan kur farkı, vade farkı, faiz ve benzeri finansman giderleri varlık tabanı hesaplamalarında dikkate alınmaz.
4. Planlanan yatırımlar da dikkate alınır.

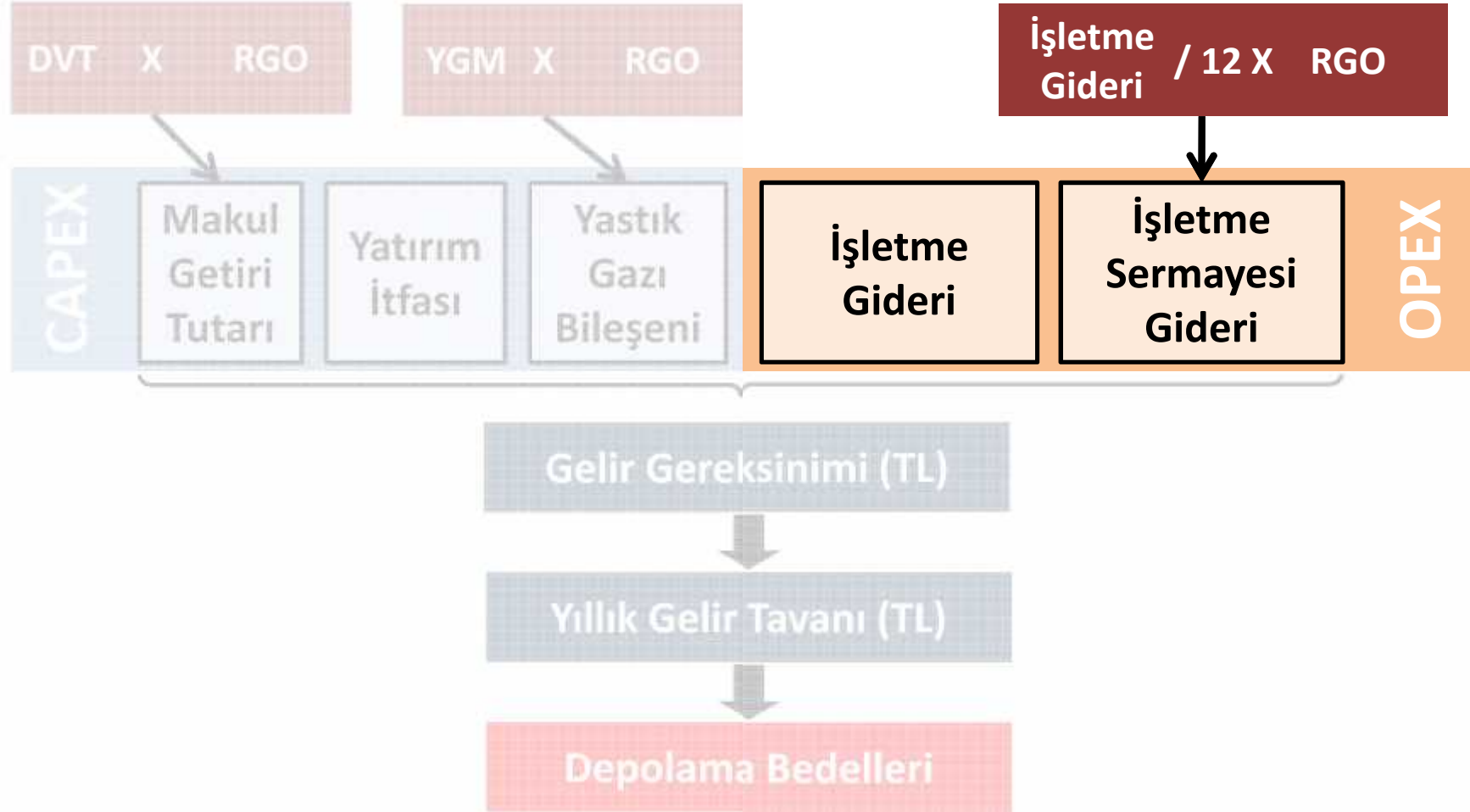
Tarife Belirleme Süreci (CAPEX)

Temel İlkeler:

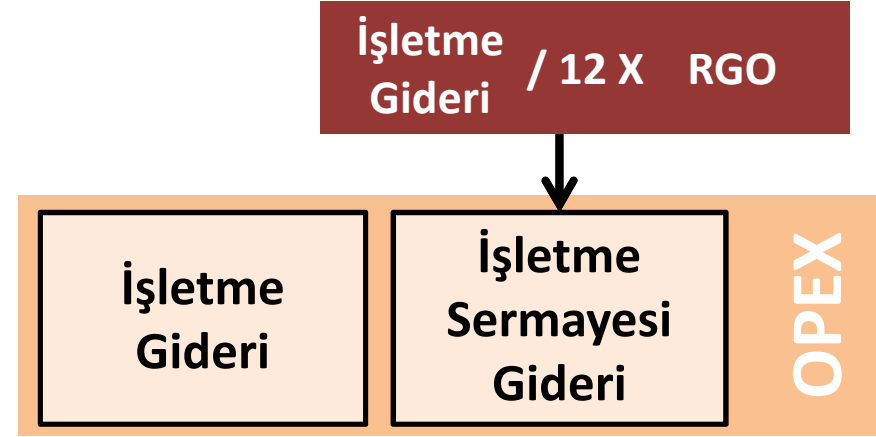
1. Reel getiri oranının tespitinde AOSM (WACC) kullanılır.
2. Minimum AOSM, %10 olarak belirlenmiştir.
3. İtfa süresi 12 yıldan kısa 22 yıldan uzun olmamak üzere Kurul tarafından belirlenir.
4. Tesisinin işletilmesi için gerekli olan yastık gazı yer altı depolama şirketi tarafından karşılanır.
5. Yastık gazının en ekonomik kaynaktan temin edilmesi zorunludur.
6. Yastık gazı için itfa ayrılmaz.

Tarife Belirleme Süreci (OPEX)

Tarife Belirleme Süreci (OPEX)

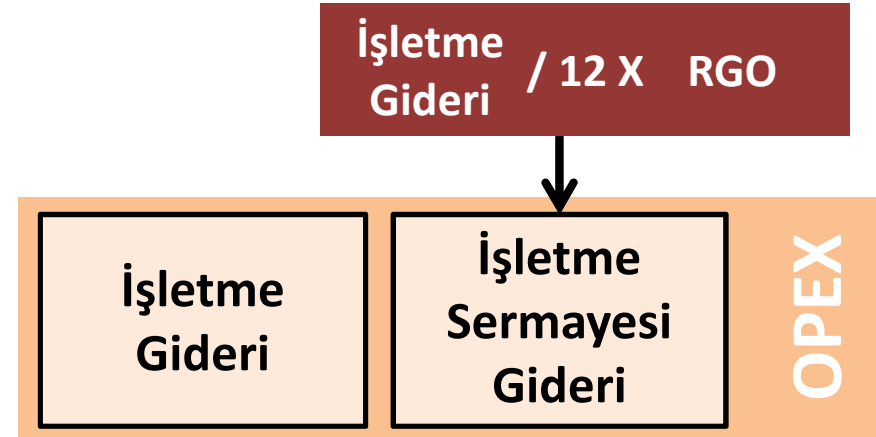
1. Yer altı depolama şirketinin depolama faaliyetini yürütebilmesi için zorunlu harcamaların toplamından oluşur.
2. Önceki yıllara göre makul olmayan artışlar dikkate alınmaz.
3. Kurul tarafından ayrıca belirlenen bazı işletme gideri kalemleri, kontrol edilemeyen işletme gideri (KİG) olarak tanımlanır ve düzeltmeye tabidir.
4. Amortisman ve finansman giderleri dikkate alınmaz.
5. Hesaplanan işletme giderlerinden hareketle «işletme sermayesi gideri» hesaplanır.

Tarife Belirleme Süreci (OPEX)

İşletme Gideri Kalemleri;

1. Personel giderleri
2. Bakım onarım giderleri,
3. İlk madde malzeme giderleri
4. Dışarıdan dağıtılan hizmet giderleri
5. Kira giderleri
6. Enerji giderleri
7. Yasal zorunlu harcamalar
8. Haberleşme giderleri
9. Büro ve idari giderleri
10. Diğer giderler

Tarife Belirleme Süreci

Gelir Gereksinimi (TL)

Yıllık Gelir Tavanı (TL)

Depolama Bedelleri

Kapasite Öngörüsü ve Depolama Bedelleri

- Minimum kapasite kullanım oranı, **toplam çalışma kapasitesinin %60'ı** olarak belirlenmiştir. Depolama şirketi tarafından %60'ın altında öngörü yapılması durumunda %60 dikkate alınır.
- İlgili tarife yılına ait gelir tavanının hangi birim bedeller yoluyla elde edileceği Yöntem Bildiriminde tanımlanır. Yöntem Bildirimi, Kurul tarafından onaylanır.
- Yöntem Bildirimi, ilgili depolama şirketinin KUE'sine aykırı olamaz.
- İlgili tarife yılına ait gelir tavanları, Yöntem Bildirimi dikkate alınarak birim bedellere dönüştürülür ve ilgili tarife yılı için uygulanır.

Düzeltilme Bileşenleri

- İlgili tarife yılına ait gelir tavanlarının eksik ya da fazla gerçekleşmesine bağılı olarak **Gelir Farkı Düzeltilme Bileşeni (GFDB)** hesaplanmaktadır. GFDB, her yıl hesaplanarak gelir tavanına eklenir.
- GFDB hesaplanırken %60 kapasite kullanımı dikkate alınır. Fiili kapasite kullanımı %60'ın altında olması durumunda ilgili yıl gelir tavanı revize edilerek düzeltilme hesabına dahil edilir.
- Öngörülen yatırımların eksik ya da fazla gerçekleşmesine bağılı olarak tarife uygulama dönemi sonunda **Yatırım Farkı Düzeltilme Bileşeni (YFDB)** hesaplanır.
- KİG kapsamında tarife öngörülen giderlerin eksik ya da fazla gerçekleşmesine bağılı olarak **Kontrol Edilemeyen İşletme Gideri Bileşeni (KİGB)** hesaplanır. KİGB, GFDB gibi her yıl hesaplanır.
- Yastık gazı miktarındaki artış ya da eksilişe bağılı olarak tarife uygulama dönemi sonunda **Yastık Gazı Düzeltilme Bileşeni (YGDB)** hesaplanır.

Teşekkürler!